

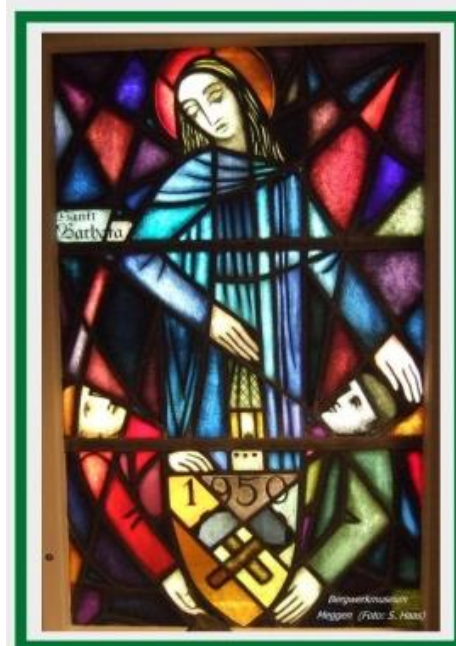
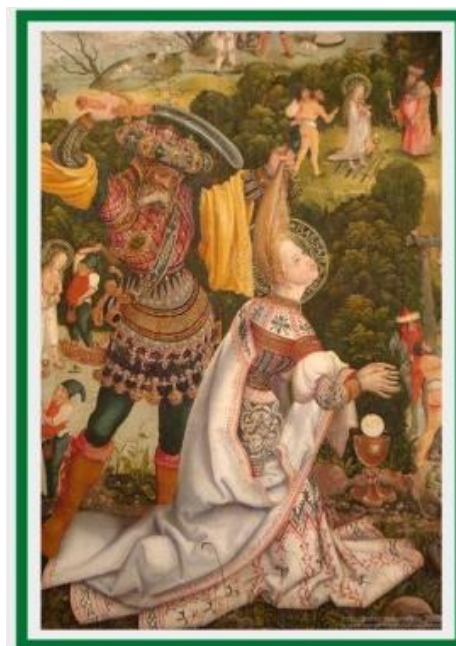
27 De heilige Barbara: patrones van de mijnwerkers

Het leven en de persoon van de heilige Barbara zelf ligt in de geschiedenis verborgen. Wat over Barbara bekend is, vertellen ons veel legenden met een kern van waarheid. Op afbeeldingen van de heilige ziet men vaak ook een toren, een kelk, een palmtak, een zwaard of een kroon. De naamdag van de heilige Barbara wordt op 4 december gevierd.

Volgens de legende leefde en stierf ze als martelares eind/begin van de 3de en 4de eeuw noordoostelijk van Istanbul in het huidige Turkije. Haar vader was een heidense koopman, die boven alles van zijn dochter hield. Omdat hij erg jaloers en achterdochtig was, sloot hij haar steeds op in de toren van zijn huis als hij op reis ging. Toen Barbara van een van haar leraren over het christendom hoorde, liet ze zich in afwezigheid van haar vader dopen en een derde raam ter herinnering aan de Drievuldigheid in de toren maken.

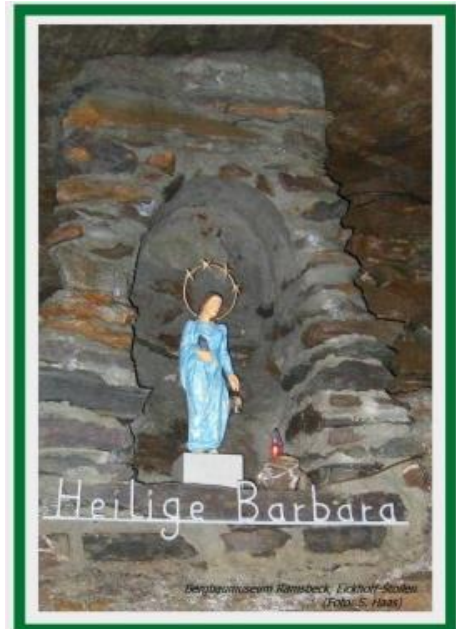
Barbara's vader was verbijsterd en probeerde van alles om haar van het christendom af te brengen. Toen Barbara standvastig weerstand bood aan zijn wens, moest ze uiteindelijk in doodsangst vluchten voor de onverbidelijke woede van haar vader, die haar vervolgde en overal zocht. Ze kon zich weliswaar voor korte tijd verbergen, maar werd door een herder verraden. De vader bracht zijn weerloze dochter terug naar huis, mishandelde haar gruwelijk en onthoofdde haar na de veroordeling tot de dood eigenhandig met zijn eigen zwaard. Daarvoor werd hij op weg naar huis door de bliksem getroffen. Dat alles zou op een 4de december zijn gebeurd.

Maar waarom vereren de mijnwerkers de heilige Barbara, een van de 14 helpers in nood, als hun patrones? De legende vertelt, dat Barbara bij haar vlucht op een steile berghelling aan het einde van haar krachten was. In angst voor haar vader bad ze tot God: "Help me! Toon me een opening in de rotsen waar ik me kan verstoppen!" Inderdaad vond het meisje een diepe rotsspleet, die haar tot het verraad door die herder bescherming bood.

Ook de mijnwerker wilde altijd al graag dat de berg zich opent en de weg wijst naar het waardevolle erts. Het is daarom gemakkelijk te verklaren waarom hij juist de heilige Barbara als helper in de nood uitzocht. In vroegere tijden begon de mijnwerker zijn zware en gevaarlijke werk met de wens "Glück zu!". Hij wilde daarmee tot uitdrukking brengen: als ik de heilige Barbara om hulp aanroep en geluk heb zoals zij, dan voert ze mij naar rijke bodemschatten en laat ze me weer gezond terugkeren naar het daglicht. Toen de mijnschachten steeds dieper gingen, werd uit "Glück zu" later "Glück auf!" Daarom is de heilige Barbara tot op vandaag o.a. de patrones van de mijnwerkers gebleven. Ook in onze voormalige mijnwerkersgemeente neemt St. Barbara een belangrijke plaats in. De katholieke kerk in Andreasberg is aan haar gewijd. Vóór de kerk van Ramsbeck vindt men haar in steen gemetseld met een toren. En aan de beide Godshuizen hebben de mijnwerkers een Barbara-venster geschonken.

Met de naamdag van de martelares op 4 december is van oudsher een veelzijdig gebruik verbonden. Iedereen kent wel de "Barbara-tak", die men op deze dag vooral van een kersenboom of een forsythia snijdt en in water plaatst. Die bloeit in een verwarmde kamer tijdens Kerstmis. Voor de mijnwerkers was al in vroeger tijden de 4de december een feestdag, met heilige mis en aansluitend een feestmaaltijd, waarbij een mijnwerkerskapel in het officiële Knappenuniform speelde. Sinds 1979 komen op de Barbara-dag voormalige mijnwerkers bij elkaar in Andreasberg en wisselen daar gemeenschappelijke herinneringen uit. Bovendien wordt daar sinds enige tijd de gezegende Barbara-tak in een processie van de Carl-Haber-mijngang naar de kerk gebracht. Talrijke gasten rijden sinds 1995 jaarlijks op 4 december met het mijntreintje de Bezoekersmijn van Ramsbeck binnen om daar ondergronds bij het voormalige kiepstation deel te nemen aan een mis voor de heilige Barbara.

*"Lieve God, ik smeeek tot u, bescherm de goede Vader van mij!
 Daar onder in de diepe schacht, geef op zijn stappen acht!
 De trouwe engel zij hem goed en zegen alles wat hij doet!
 En laat hem snel thuis zijn, die lieve, goede vader van mij!
 Sint Barbara, ga bij dag en nacht met vader in de schacht"
 Staat u hem bij in iedere nood, bewaar hem voor de plotselinge
 dood!"*

(Gebed van de mijnwerkerskinderen – oorsprong onbekend)